

QAFQAZ MÜSƏLMANLARI İDARƏSİ

ÜMRƏ ZƏVVARININ KİTABÇASI

*Kitab Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla
İş üzrə Dövlət Komitəsinin
DK 267/İ sayılı 5 mart 2018-ci il tarixli
məktubunda göstərilmiş razılıq əsasında çap
olunmuşdur.*

Bakı-2018

Baş məsləhətçi:

Hacı Azad Bağirov

QMİ-nin Həcc və ziyarət

şöbəsinin müdiri

Elmi redaktor:

Hacı Fuad Nurullah

QMİ-nin sədr müavini,

fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Redaktor:

Hacı Əhliman Rüstəmov

QMİ-nin Fətva və moizə şöbəsinin

müdir müavini, ilahiyyat üzrə araşdırmaçı-yazar

İlahiyyat üzrə redaktorlar:

Hacı Valeh Nəsirov

Hacı Qurban Əliyev

QMİ-nin Fətva və moizə şöbəsinin

aparıcı mütəxəssisləri, ilahiyyatçılar

Hazırladı:

Hacı Ağasəid Yaqubov

QMİ-nin Fətva və moizə şöbəsinin

aparıcı mütəxəssisi, ilahiyyatçı

KİÇİK MÜQƏDDİMƏ

Bismillahir-rəhmanir-rəhim!

Həcc və Ümrə ziyarətləri Allahın kitabı, Quranı-Kərimdə belə zikr olunur:

“Allahdan ötrü həcc və ümrə əməllərini tam yerinə yetirin...” (“əl-Bəqərə”, 196).

Həcc ziyarəti ildə bir dəfə, Həccin vacib olma qaydalarına əsasən, ümumi müsəlmanlarla birgə yerinə yetirilən vacib əməldir.

Ümrə ziyarəti isə hər bir müsəlmanın istənilən vaxt və fərdi şəkildə yerinə yetirə biləcəyi bir əməldir. Buna görə də, bu əmələ Ümreyi-müfrədə deyilir.

Ümreyi-müfrədə müqəddəs Məkkə şəhərində yerləşən Kəbə evində yerinə yetirilir və zəvvar Həccin digər vacibatlarından azad olur.

Əziz və möhtərəm zəvvar! Bildiririk ki, bu kiçik kitabı hazırlamaqda məqsədimiz ondan ibarətdir ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi tərəfindən mütəmadi təşkil olunan Ümrə ziyarətinə gedərkən Ümreyi-müfrədənin əməlləri ilə yaxından tanış olasınız.

Onu da bildiririk ki, əlinizdə olan bu kitabça iki hissədən ibarətdir. Birinci hissədə Ümrə ziyarəti ilə bağlı vacib əməllər və müstəhəbbi məqamlar, həmçinin dualar qeyd olunmuşdur. Qeyd edək ki, zəvvar üçün rahat olsun deyə, ərəbcə verilmiş bu duaların transkripsiyaları da yazılmışdır. Kitabçanın ikinci hissəsində isə Məkkə və Mədinə şəhərlərində olan müqəddəs məkanlar barəsində məlumatlar və Həzrət Peyğəmbərin (s) ziyarətnaməsi verilmiş, habelə bu müqəddəs məkanların foto-şəkilləri əks olunmuşdur.

I HİSSƏ

ÜMREYİ-MÜFRƏDƏ ZİYARƏTİNİN VACİB ƏMƏLLƏRİ

Ümreyi-müfrədə ziyarətinin vacib əməlləri yeddidir.

Birinci vacib əməl:

EHRAM

Ehram zəvvarı bir çox işdən çəkindirən əməldir. Bu əməlin icrası zamanı istifadə edilən geyim isə ehram libası adlanır. Ehram libasının adi geyimdən fərqi yalnız kişilər üçün olmasındadır. Belə ki, kişi zəvvarlar iki iri, qətfəyə bənzər parçanın (ağ rəng, tək rəng) bir hissəsi ilə özlərini göbəkdən dizə qədər bürüyür, digər hissəsini isə çiyinlərinə atıb ehram qərar verirlər.

Qadınlar bədəni tam örtəcək hər hansı bir geyimdən (istənilən rəngdə) ehram kimi istifadə edə bilərlər.

Ehram libası geyməzdən öncə Ümreyi-müfrədənin ehram qüslünü almaq müstəhəbdir.

Ehram qüslünü alarkən belə niyyət edilməlidir:

“Ümreyi-müfrədənin ehramı üçün qüsl edirəm, qürbətən iləllah”.

Qeyd: Miqatda (ehram paltarını geymək üçün xüsusi yer) məscidin içərisinə daxil olub iki rəkət namaz qılmaq müstəhəbdir.

Ehramın üç vacib şərti və duası:

1) Ehram paltarını geymək. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, kişilər üçün ehram paltarını iki hissədən ibarət olan ağ parçadan ibarətdir; qadınlar isə öz hicab paltarlarını ehram olaraq geyinə bilərlər.

2) Niyyət edilməlidir. Ehram geyinərkən niyyət etmək üçün miqatlarda olan məscidlərə getmək lazımdır. Miqatlar müqəddəs Məkkə şəhərinə gedən yolların başlanğıcında olur.

Miqatlarda ehram paltarını geyinərkən belə niyyət edilməlidir:

“Ümreyi-müfrədə üçün ehram bağlayıram, qürbətən iləllah”.

3) Təlbiyə deyilməlidir. Niyyətdən sonra dərhal təlbiyə deyilməlidir.

Təlbiyə belədir:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ.
لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ.
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ.
لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ.

Ləbbəykə Allahummə ləbbəyk.

Ləbbəykə la şərikə ləkə ləbbəyk.

İnnəl-həmdə, vən-ni'mətə, ləkə vəl-mulk. La şərikə ləkə-ləbbeyk.

Bildiririk ki, təlbiyəni üç dəfə demək yaxşıdır.

Qeyd: Ehram bağladıqdan sonra haram (qadağan) olan bəzi əməllər:

- kişilərin başını örtməsi (məsələn: araqçın qoymaq və s.);

- qadınların üzünü örtməsi;

- ehram halında qadın və ya kişinin öz məhrəmi ilə yaxınlıq etməsi;

- kişilərin tikişi olan paltar geyinməsi;

- ətirlərdən istifadə etmək;

- gözə sürmə çəkmək;

- kişilərin ayaqqabı geyinməsi (ayaqların üstünün tam örtülməsi);

- mübahisə etmək;

- yalan danışmaq, söyüş söymək və ücb (özündən razılıq) etmək;

- heyvanları və ya həşəratları öldürmək;

- şəriətdə müstəhəbb sayılan üzüklərdən başqa, zinət məqsədilə üzük taxmaq;
- qadınların öz məhrəmləri və ya digər şəxslər üçün bəzənməsi;
- bədəndən tük qoparmaq;
- bədən və ya başın tükləri üçün istifadə olunan yağlardan, mazlardan və ya kremlərdən və s. istifadə etmək;
- dırnaq tutmaq və ya diş çəkdirmək;
- Məkkənin özündə və ya ətrafında olan ağac, ot və ya kolları qoparmaq;
- bədəndən qan almaq, qan çıxarmaq və qaşınmaq səbəbilə də olsa bədəni qanatmaq;
- güzgüyə baxmaq;
- ehram halında gündüz kişilərin çətir və ya üstü örtülü nəqliyyatla yol getməsi.

Qeyd: Son iki höküm Əhli-sunnədə caizdir.

**Müstəbdır ki, Məscidül-hərama
daxil olarkən bu dua oxunsun**

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ قُلْتَ فِيْ كِتَابِكَ وَ قَوْلِكَ الْحَقُّ:
وَاَذْنُ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ
ضَامِرٍ يَأْتَيْنِ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَرْجُوْ اَنْ اَكُوْنَ مِمَّنْ اَجَابَ
دَعْوَتَكَ وَقَدْ جِئْتُ مِنْ شُقَّةٍ بَعِيْدَةٍ وَ فَجٍّ عَمِيقٍ
سَامِعًا لِنِدَائِكَ وَ مُسْتَجِیْبًا لِّكَ مُطِیْعًا لَا مُرْكَ وَ
كُلَّ ذَالِكَ بِفَضْلِكَ عَلَيَّ وَ اِحْسَانِكَ اِلَيَّ فَلَاكَ الْحَمْدُ
عَلٰی مَا وَفَّقْتَنِيْ لَهٗ اُبْتَغِيْ بِذَالِكَ الرَّزْقَةَ عِنْدَكَ وَ
الْقُرْبَةَ اِلَيْكَ وَ الْمُنْزِلَةَ لَدَيْكَ وَ الْمَغْفِرَةَ لِذُنُوْبِيْ
وَالْتَّوْبَةَ عَلَيَّ مِنْهَا بِمَنَّاكَ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ
وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَ حَرِّمْ بَدَنِيْ عَلٰی النَّارِ وَ اٰمِنِيْ مِنْ
عَذَابِكَ وَ عِقَابِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ.

Allahummə innəkə qultə fi kitabikə
və qəvlikəl-həqq, və əzzin fin-nasi bil-
həcci yə'tukə ricalən və əla kulli zamirin
yə'tinə min kulli fəccin əmiq.

Allahummə inni ərcu ən əkunə mim-
mən əcabə də'vətəkə və qəd ci'tu min
şuqqətin baidətin və fəccin əmiq, samien
linidaikə, və mustəcibən ləkə, mutian li-
əmrikə, və kullu zalikə bifədlikə ələyyə
və ihsanikə iləyyə, fələkəl-həmdü əla ma
vəffəqtəni ləhu əbtəği bizalik əz-zulfətə
ənkə və əl-qurbətə iləykə, vəl-mənzilətə
lədəykə vəl-məğfirətə lizunubi, vət-təv-
bətə ələyyə minha bimənnikə, allahum-
mə səlli əla muhəmmədin və ali muhəm-
mədin və hərrim bədəni ələn-nar, və
aminni min əzabikə və iqabik birəhmə-
tikə ya ərhəmərrahimin.

İkinci vacib əməl:

TƏVAF

Təvaf, niyyətlə Kəbə evinin ətrafına
7 (yeddi) dəfə dövrə (şövt) vurmaq
deməkdir.

Təvaf üçün belə niyyət edilməlidir:

**“Ümreyi-müfrədə üçün Kəbə evi-
nin ətrafına təvaf edirəm, qürbətən
iləllah”.**

**Kəbə evini təvaf edərkən oxunan
müstəhəbb dualar**

دعاء الشوط الأول:

**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي يَمْشَى بِهِ
عَلَى ظِلِّ الْمَاءِ، كَمَا يَمْشَى بِهِ عَلَى جَدِّ
الْأَرْضِ، وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي يَهْتَرُّ لَهُ عَرْشُكَ،
وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي تَهْتَرُّ لَهُ أَقْدَامُ مَلَائِكَتِكَ،
وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ
السَّلَامُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ، وَالْقَيْتَ
عَلَيْهِ مَحَبَّةً مِنْكَ، وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي غَفَرْتَ
بِهِ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
وَمَا تَأَخَّرَ، وَاتَّمَمْتَ عَلَيْهِ نِعْمَتَكَ أَنْ تَرْزُقَنِي
خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.**

1-ci dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə inni əs'əlukə bismikəlləzi yumşa bihi əla zaləlil-mai. Kəma yumşa bihi əla cüdədil-ərz, və əs'əlukə bismikəlləzi yəhtəzzu ləhu ərşukə, və əs'əlukə bismikəlləzi təhtəzzu ləhu əqdamu mələikətikə, və əs'əlukə bismikəlləzi dəakə Musa aləyhissalam min canibit-Tur. Fəstəcəbtə ləhu və əlqəytə ələyhi məhəbbətən minkə və əs'əlukə bismikəlləzi ğəfərtə bihi liMuhəmmədin səlləllahu ələyhi və alihi ma təqəddəmə min zənbihi və ma təəxxərə və ətməmtə ələyhi ni'mətəkə ən tərzuqəni xəyrəd-dünya vəl axirəti.

Duanı bitirdikdən sonra Uca Allah-dan öz mətləbini dilə.

دعاء الشوط الثاني:
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!

اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَقِيرٌ، وَإِنِّي خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ،
 فَلَا تُغَيِّرْ جِسْمِي، وَلَا تُبَدِّلْ إِسْمِي، سَأَلْتُكَ
 فَقِيرُكَ، مَسْكِينُكَ بِبَابِكَ، فَتَصَدَّقْ عَلَيْهِ بِالْجَنَّةِ.
 اللَّهُمَّ الْبَيْتُ بَيْنُكَ، وَالْحَرَمُ حَرَمُكَ، وَالْعَبْدُ
 عَبْدُكَ، وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ الْمُسْتَجِيرِ بِكَ مِنَ
 النَّارِ، فَأَعْتَقْنِي وَوَالِدَيَّ، وَأَهْلِي، وَوُلْدِي،
 وَإِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ مِنَ النَّارِ يَا جَوَادُ يَا كَرِيمُ.

2-ci dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə inni iləykə fəqirun, və
 inni xaifun mustəcirun. Fəla tuğəyyir
 cismi, və la tubəddil ismi, Sailukə,
 fəqirukə, miskinukə bibabikə, fətəsəddəq
 ələyhi bil-cənnəti.

Allahummə əl-bəytu bəytukə, vəl-
 hərəmu hərərukə, vəl-əbdu əbdukə. və
 haza məqamul-aizi əl-mustəciri bikə
 minən-nar. Fə'tiqni və validəyyə və əhli
 və vuldi və ixvaniyəl-mu'mininə minən-
 nar. Ya Cəvadu, ya Kərim.

دعاء الشوط الثالث:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُمَّ ادْخِلْنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَأَجِرْنِي مِنَ
النَّارِ، وَعَافِنِي مِنَ السُّقْمِ، وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنَ
الرِّزْقِ الْحَلَالِ، وَادْرَأْ عَنِّي شَرَّ فِسْقَةِ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ، وَشَرَّ فِسْقَةِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ. ثُمَّ تَقُولُ:
يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ، وَالْجُودِ وَالْكَرَمِ، إِنَّ عَمَلِي
ضَعِيفٌ فَضَاعِفُهُ لِي، وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي، إِنَّكَ أَنْتَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

3-cü dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə ədxilni əl-cənnətə birəh-mətikə, və əcirni minən-nar, və əfini minəs-suqmi, və əvsi ələyyə minər-rizqil-hələl, vədrə ənni şərrə fəsəqətil-cinni vəl-insi, və şərrə fəsəqətil-ərəbi vəl-əcəm. Ya zəl-mənni vət-təvl. Ya zəl-cudi vəl-kərəm. İnnə əməli zəifun. Fədaifhu li, və təqəbbəlu minni. İnnəkə əntəs-səmiul-əlim.

دعاء الشوط الرابع:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
يَا اللَّهُ، يَا وَلِيَّ الْعَافِيَةِ، وَخَالِقِ الْعَافِيَةِ،
وَرَازِقِ الْعَافِيَةِ، وَالْمُنْعِمِ بِالْعَافِيَةِ، وَالْمَنَّانُ
بِالْعَافِيَةِ، وَالْمُتَفَضِّلُ بِالْعَافِيَةِ، عَلَيَّ وَعَلَى جَمِيعِ
خَلْقِكَ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا،
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَارْزُقْنِي الْعَافِيَةَ،
وَدَوَامَ الْعَافِيَةِ، وَتَمَامَ الْعَافِيَةِ، وَشُكْرَ الْعَافِيَةِ،
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

4-cü dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Ya Allah! Ya vəliyyəl-afiyəh, və xaliqəl-afiyəh, və raziqəl-afiyəh, vəl-munimu bil-afiyəh, vəl-mənnanu bil-afiyəh, vəl-mutəfəzzilu bil-afiyəh, ələyyə və əla cəmi xəlqikə. Ya Rəhmanəd-dünya vəl-axirəh, və rəhiməhuma, səlli əla Muhəmmədin və ali Muhəmməd, vərzüqnəl-afiyəh, və şukrəl-afiyəti fid-dünya vəl axirəh. Birəhmətikə ya ərhmər-rahimin.

دعاء الشوط الخامس:
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي شَرَّفَكَ وَعَظَّمَكَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
 الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا نَبِيًّا، وَجَعَلَ عَلِيًّا إِمَامًا.
 اللَّهُمَّ اهْدِ لَنَا خِيَارَ خَلْقِكَ، وَجَنِّبْنَا شِرَارَ
 خَلْقِكَ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
 حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

5-ci dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Əlhəmdü lilləhəlləzi şərəfəki və əz-
 zəməki. Vəlhəmdü lilləhəlləzi bəəsə
 Muhəmmədən nəbiyyən, və cəələ Əliy-
 yən İmamə.

Allahumməhdi ləhu xiyarə xəlqikə
 və cənnibhu şirarə xəlqikə. Rəbbəna ati-
 na fiddunya həsənətən və fil-axirəti həsə-
 nətən və qina əzabən-nar.

دعاء الشوط السادس:
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
 اللَّهُمَّ الْبَيْتُ بَيْنُكَ، وَالْعَبْدُ عَبْدُكَ، وَهَذَا مَقَامُ
 الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ.
 اللَّهُمَّ مِنْ قَبْلِكَ الرُّوحَ وَالْفَرْجَ، وَالْعَافِيَةَ.
 اللَّهُمَّ إِنَّ عَمَلِي ضَعِيفٌ فَضَاعِفُهُ لِي،
 وَاعْفِرْ لِي مَا أَطَّلَعْتُ عَلَيْهِ مِنِّي، وَخَفِيَ عَلَيَّ
 خَلْقُكَ، أَسْتَجِيرُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ.

6-c1 dövrünün duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə əl-bəytu bəytukə vəl-
 əbdu əbdukə və haza məqamul-aizi bikə
 minənnar.

Allahummə minqəblikər-ruhə, vəl-
 fərəcə və vəl-afiyəh.

Allahummə innə əməli dəifun fədaif-
 hu li, və iğfir li ma əttələ'tə ələyhi minni
 və xəfiyyə əla xəlqikə əstəciru billahi
 minənnar.

دعاء الشوط السابع:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُمَّ إِنَّ عِنْدِي أَفْوَاجاً مِنْ ذُنُوبٍ، وَأَفْوَاجاً
مِنْ خَطَايَا، وَعِنْدَكَ أَفْوَاجٌ مِنْ رَحْمَةٍ وَأَفْوَاجٌ
مِنْ مَغْفِرَةٍ، يَا مَنْ اسْتَجَابَ لَأَبْغَضِ خَلْقِهِ إِذْ
قَالَ: (أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ)، فَاسْتَجِبْ لِي.
اللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي، وَبَارِكْ لِي فِيمَا
آتَيْتَنِي.

7-ci dövrənin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə innə indi əfvacən min
zunubin və əfvacən min xəta və indəkə
əfvacun min rəhmətin və əfvacun min
məğfirətin. Ya mənistəcabə li əbgəzi xəl-
qihi İz qalə (ənzirni ilə yəvmi yub‘əsun).
Fəstəcib li.

(Öz hacətlərini istə və axırda de:)

Allahummə qənni'ni bima rəzəqtəni
və barik li fi ma atəytəni.

Təvaf edərkən tək bir dua da oxuyub kifayətlənmək olar. Bu tək dualar belədir.

سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَاللَّهُ
أَكْبَرُ

Subhanəllah, vəl-həmdulillah, vəla ilahə illəllahu, vəllahu əkbər.

Yaxud bu duanı oxuya bilər.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Rəbbəna ətina fid-dunya həsənətən və fil-axirəti həsənətən və qina əzabənnar birəhmətikə ya ərhemər-rahimin.

Üçüncü vacib əməl:

TƏVAF NAMAZI

Təvaf namazı təvafdan dərhal sonra eyni ilə sübh namazı kimi qılınır. Bu namaz İqamə demədən 3 (üç) dəfə “əs-

Səlah” deməklə qılınır və müstəhəbdir ki, birinci rəkətdə “Həmd” surəsindən sonra “Kafirun” surəsi oxunsun.

Təvaf namazının niyyəti belə edilməlidir:

“İki rəkət təvaf namazı qılıram, qürbətən iləllah”.

Müstəhəbdir ki, təvafı və namazı bitdikdən sonra Zəm-zəm suyundan içsən və həmin sudan üz-gözüünə çəkəsən.

Dördüncü vacib əməl:

SƏY ETMƏK

Səfa dağından başlayaraq səy etməlidir. Belə ki, gedişi birinci, gəlişi isə ikinci heab olunmaqla yeddi dəfə 7 (yeddi) dəfə Səfa və Mərvə dağlarının arasında gedib-qayıtmağa səy deyilir.

Səy etmək üçün Səfa dağında üzü qibləyə dayanıb belə niyyət edilməlidir:

“Ümreyi-müfrədənnin Səfa və
Mərva arasındakı səy əməlini edirəm,
qürbətən iləllah”.

Müstəhəbdir ki, səy edərkən aşağı-
dakı dualar oxunsun.

أَدْعِيَةَ السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

دُعَاءُ الشُّوْطِ الْأَوَّلِ:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلَا أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ، وَالْآخِرِ
بِلَا آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ، الَّذِي قَصَّرَتْ عَنْ رُؤْيَيْهِ
أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ، وَعَجَزَتْ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ
الْوَاصِفِينَ، حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ
فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ، يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ، حَمْدًا تُقَرُّ
بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ، وَتُبَيِّضُ بِهِ
وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْوُجُوهُ، حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنْ
أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ، إِلَى كَرِيمِ جِوَارِ اللَّهِ، ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ
مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَعَلَى جَمِيعِ عِبَادِهِ

الْمَاضِينَ وَالْبَاقِينَ، عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ، مِنْ
جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ، حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لِحَدِّهِ، وَلَا
حَسَابَ لِعَدَدِهِ، وَلَا مَبْلَغَ لِعَايَتِهِ، وَلَا انْقِطَاعَ
لَأَمَدِهِ، حَمْدًا يَكُونُ وَصْلَةً إِلَى طَاعَتِهِ وَعَفْوِهِ،
وَسَبَبًا إِلَى رِضْوَانِهِ، وَذَرِيعَةً إِلَى مَغْفِرَتِهِ،
وَطَرِيقًا إِلَى جَنَّتِهِ، وَخَفِيرًا مِنْ نَقْمَتِهِ، وَأَمْنًا مِنْ
غَضَبِهِ، وَظَهِيرًا عَلَى طَاعَتِهِ، وَحَاجِزًا عَنْ
مَعْصِيَتِهِ، وَعَوْنًا لِتَأْدِيَةِ حَقِّهِ وَوِظَائِفِهِ.

إِلَهِي فَكَمْ مِنْ بَلَاءٍ جَاهِدٍ قَدْ صَرَفَتْ عَنِّي،
وَكَمْ مِنْ نِعْمَةٍ سَابِغَةٍ أَقْرَرْتَ بِهَا عَيْنِي، وَكَمْ
مِنْ صَنِيعَةٍ كَرِيمَةٍ لَكَ عِنْدِي، أَنْتَ الَّذِي أَجَبْتَ
عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ دَعْوَتِي، وَأَقَلْتَ عِنْدَ الْعِثَارِ
زَلَّتِي، وَلَمْ أَجِدْكَ بَخِيلًا حِينَ سَأَلْتُكَ، وَلَا
مُنْقَبِضًا حِينَ أَرَدْتُكَ، بَلْ وَجَدْتُكَ لِدُعَائِي سَامِعًا،
وَلِمَطَالِبِي مُعْطِيًا، وَوَجَدْتُ نِعْمَكَ عَلَيَّ سَابِغَةً،
فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي، وَكُلَّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي،
دَعْوَتُكَ يَا رَبِّ مُسْكِنًا مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا خَائِفًا
وَجَلًّا فَقِيرًا مُضْطَرًّا إِلَيْكَ.

1-ci səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

əl-Həmdulillahi əl-əvvəli bila əvvəli
kanə qəbləhu, vəl-axiri yəkunu bə'ədəhu,
əlləzi qəsürət ən rə'yətihi əbsarun-nazir-
rin, və acizət ən nə'tihi əvhamul-vasifin,
həmdən yərtəfiu minna ilə ə'əla illiyin fi
kitabın mərquṃ, yəşhəduhul-muqərrəbun,
həmdən tuqirru bihi uyunəna izə
bəraqətil-əbsaru, və tubəyyizu bihi vucuh-
həna izə isvəddətil-vucuh, həmdən nu'tə-
qu bihi min əlimi narillah, ilə kərimi
civarillah, summə ləhul-həmdu məkanə
kulli ni'mətin ləhu ələyna və əla cəmi
ibadihil-maziyyin vəl-baqin, ədədə ma
əhatə bihi elmuhu, min cəmiil-əşya,
həmdən la muntəha lihəddihi, və la hisa-
bə liədədihi, və la məbləğə liğayətihi, və
la inqitaə liəmədihi, həmdən yəkunu vəs-
lətən ilə taətihi və əfvihi, və səbəbən ilə
rizvanihi, və zəriətu ilə məğfirətihi, və

təriqən ilə cənnətihi, və xəfirən min niq-
mətihi, və əmnən min gəzəbihi, və zəhi-
rən əla taətihi, və hacizən ən mə'siyətihi,
və əvnən litə'diyəti həqqihi və vəzaifihi.

İlahi fəkəm min bəlain cahidin qəd
sərəftə ənni, və kəm min ni'mətin sabi-
ğətin əqrərtə biha əyni, və kəm min
səniətin kərimətin ləkə indi, əntəlləzi
əcəbtə indəl-iddirari də'vəti, və əqəltə
indəl-isari zəlləti və ləm əcidukə bəxilən
hinə səəltukə və la munqəbidən hinə
ərədtukə, bəl vəcədtukə liduai samien, və
limutalibi mü'tiyən, və vəcədtu nə'makə
ələyyə sabiğətən fi kulli şə'nin min şə'ni
və kulli zəmanin min zəmani, dəavtukə
ya rəbbi miskinən mustəkinən, muşfiqən
xaifən vəcələ fəqira mudtərrən iləykə.

دعاء الشوط الثاني:
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!

اللَّهُمَّ إِنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ، فَأَنَا أُنَدِمُ
النَّادِمِينَ، وَإِنْ يَكُنِ التَّرْكُ لِمَعْصِيَتِكَ إِنَابَةً، فَأَنَا
أَوَّلُ الْمُنِيبِينَ، وَإِنْ يَكُنِ الْإِسْتِغْفَارُ حِطَّةً
لِلذُّنُوبِ، فَأَنَا لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ.

اللَّهُمَّ فَكَمَا أَمَرْتَ بِالتَّوْبَةِ وَضَمَنْتَ الْقَبُولَ
وَحَثَّتَ عَلَى الدُّعَاءِ، وَوَعَدْتَ الْإِجَابَةَ، فَصَلِّ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَقْبِلْ تَوْبَتِي، وَلَا تُرْجِعْنِي
مَرْجِعَ الْخَيْبَةِ مِنْ رَحْمَتِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ عَلَى
الْمُذْنِبِينَ، وَالرَّحِيمُ لِلْخَاطِئِينَ الْمُنِيبِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ،
وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا اسْتَنْقَذْتَنَا بِهِ،
وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ، وَيَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ، وَهُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ،
وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. الحمد لله
على ما أولانا، والحمد لله الحي القيوم، والحمد
لله الحي الدائم.

ثم يقول ثلاثاً: "أشهد أن لا إله إلا الله، لا
نعبُد إلا إياه مُخلصين له الدين، ولو كره
المشركون، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله".
ثم يقول ثلاثاً: "اللهم إني أسألك العفو
والعافية واليقين في الدنيا والآخرة".

ثم يقول ثلاثاً: "اللهم آتنا في الدنيا
حسنة، وفي الآخرة حسنة، وقنا عذاب النار".

2-ci səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə in yəkunin-nədəmu təv-
bətən iləykə, fə ənə əndəmun-nadimin,
və in yəkun ət-tərku limə'siyətikə
inabəh, fə ənə əvvəlul-munibin, və in
yəkunu əl-istiğfaru hittətun liz-zunubi, fə
inni ləkə minəl-mustəğfirin.

Allahummə fə kəma əmərtə bit-təvbə
və zəmintəl-qəbul və həssəstə əlad-dua,
və vaədtəl-icabəh, fə səlli əla muhəmmə-
mədin və alihi, vəqbəl təvbəti, və la
tərqi'ni mərcəəl-xəybəti min rəhmətikə,
innəkə əntət-təvvabu əlal-muznibin, və
ər-rəhimu lil-xatiinəl-munibin.

Allahummə səlli əla muhəmməd və
alihi, kəma hədəytəna bihi, və səlli əla
muhəmməd və alihi, kəma istənqəztəna
bihi, və səlli əla muhəmməd və alihi
səlatən təşfəu ləna yəvmul-qiyaməti, və
yəvməl-faqəti iləykə, innəkə əla kulli
şəy'in qədir, və huvə ələykə yəsir. Lailahə
illəllah vəhdəhu la şərikə ləh, ləhul-mulku
və ləhul-həmdü, yuhyi və yumit, və huvə
həyyun la yəmut, biyədihil-xəyr, və huvə
əla kulli şəy'in qadir.

Allahummə səlli əla muhəmməd və
ali muhəmməd. əl-Həmdulillahi əla ma
əvlana, vəl-həmdulillahi əl-həyyul-qəy-
yum, vəl-həmdulillahil-həyyud-daimi

Sonra 3 (üç) dəfə desin:

“Əşhədu ən la ilahə illəllah, la nə'-budu illa iyyahu muxlisinə ləhud-din, və ləv kərihəl muşrikun, və əşhədu ənnə muhəmmədən əbduhu və rəsuluhu”.

Yenə 3 (üç) dəfə desin:

“Allahummə inni əs'əlukə əl-əfvə vəl-afiyə vəl-yəqinə fid-dunya vəl-axirə”.

Yenə 3 (üç) dəfə desin: “Allahummə atina fiddunya həsənətən, və fil-axirəti həsənətən, və qina əzabənnar”.

دعاء الشوط الثالث:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!

يقول الحاج: مائة مرة: "اللَّهُ أَكْبَرُ"

ومائة مرة: "لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ

أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا

وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ".

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ عَاجِلَهُ وَآجِلَهُ،
وَأَسْتَغْفِرُكَ لِذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكْرَمْ،
وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ
اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا، وَلَا تُزِغْ
قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً،
إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي وَبَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ،
وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا
أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ،
فَلَكَ الْحَمْدُ حَتَّى تَرْضَى، "إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ
مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ".

3-cü səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

100 (yüz) dəfə desin:

“Allahu əkbər”.

100 (yüz) dəfə desin:

“Lailahə illəllah. Allahu əkbər. Allahu əkbər. Allahu əkbər. Allahu əkbər, və lillahil-həmd. Rəbbəna ətmim ləna nurəna vəğfir ləna innəkə əla kulli şey'in qədir”.

Allahummə inni əs'əlukə əl-xəyrə kul-lihi aciləhu əciləhu, vəs-təğfirukə lizənbi, və əs'əlukə rəhmətəkə ya ərhəmə ər-ra-himin, Rəbbi iğfir vərham və'fu və təkərrəm, və təcavəz əmma tə'ləm, innəkə tə'ləm ma ləm nə'ləm, innəkə əntəllahul-əzzul-əkrəm. Rəbbi zidni elmən, və la tuziğ qəlbi bə'də iz hədəytəni, və həb li min lədunkə rəhmətən, innəkə əntəl-vəhhab.

Allahummə afini fi səm'i və bəsəri, lailahə illa əntə.

Allahummə inni əuzu bikə min əzabil-qəbr, lailahə illa əntə, subhanəkə inni kuntu minəz-zalimin.

Allahummə inni əuzu bikə minəl-kufri vəl-fəqri.

Allahummə inni əuzu birizakə min səxətikə, və muafatikə min uqubətikə, və əuzu bikə minkə la əhsa sənəən ələykə, əntə kəma atəytə əla nəfsik, fə ləkəl-həmdü hətta tərza. “İnnəs-səfa vəl-mərvə min şəairillah, fəmən həccəl-bəytə əv i'itəmərə fəla cunahə ələyhi ən yəttavvəfa bihima, və mən tətəvvəa xəyran fə innəlahə şakirun əliim”.

دعاء الشوط الرابع:
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
يقول الحاج: مائة مرة: "الْحَمْدُ لِلَّهِ"
ومائة مرة: "سُبْحَانَ اللَّهِ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ
أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ"

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ،
إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ
الْمُبِينُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، الصَّادِقُ الْوَعْدُ
الْأَمِينُ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلْإِسْلَامِ أَنْ لَا
تُنْزِعَهُ مِنِّي حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَيْهِ وَأَنَا مُسْلِمٌ.
اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي
نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا.
اللَّهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي، وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ وَسَاوِسِ الصَّدْرِ، وَشَتَاتِ
الْأَمْرِ، وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي
الَّيْلِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ مَا
تَهَبُّ بِهِ الرِّيحُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، سُبْحَانَكَ مَا
عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا اللَّهُ، سُبْحَانَكَ مَا ذَكَرْنَاكَ
حَقَّ ذِكْرِكَ يَا اللَّهُ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ
وَتَكْرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ،

إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ
مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.

4-cü səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

100 (yüz) dəfə desin: “Əlhəmdulillah”.

Yenə 100 (yüz) dəfə desin:
“Subhanəllah” Allahu Əkbər. Allahu
Əkbər. Allahu Əkbər, və lillahir-həmd”.

Allahummə inni əs'əlukə min xəyri
ma tə'ləm, və əuzu bikə min şərri ma
tə'ləm, və əstəğfirukə min kulli ma tə'ləm,
innəkə əntə əllamul-ğuyub, lailahəilləllah
əl-məlikul-həqqul-mubiin, Muhəmməd
Rəsulullah, əs-sadiqul-və'dul-əmin.

Allahummə inni əs'əlukə kəma
hədəytəni lil-islam ən tunziəhu minni
həttə tətəvəffani ələyhi və ənə muslimun.

Allahummə ic'əl fi qəlbi nurən, və fi
səm'i nurən, və fi bəsəri nurən, Allahum-

mə işrəh li sədri, və şətatil-əmri, və
fitnətil-qəbri,

Allahummə inni əuzu bikə min şərri
ma təlicu fil-ləyl, və min şərri ma təlicu
fin-nahar, və min şərri ma təhəbu bihir-
riyahu ya ərhəmərrahimin, subhanəqə ma
əbəd nakə həqqə ibadətikə ya Allah, subha-
nakə ma zəkərnakə həqqə zikrikə ya
Allah, Rəbbi iğfir vərham və'fu və
təkərrəm və təcavəz əmma tə'ləm, innəkə
tə'ləm ma la nə'ləm, innəkə əntəllahul-
ə'əzzul-əkrəm, innəs-səfa vəl-mərvə min
şəairillah, fəmən həccəl-bəytə əv i'itəmərə
fəla cunahə ələyhi ən yəttavvəfa bihima,
və mən tətavvəa xəyran fə innəllahə
şakirun əliim.

دعاء الشوط الخامس:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي
نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا،

وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا وَعَظْمًا
 لِي نُورًا، رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي، وَيَسِّرْ لِي
 أَمْرِي، (إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ
 حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ
 بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ).
 "لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ،
 وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَغَلَبَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، فَلَهُ
 الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ".

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي الْمَوْتِ، وَفِيمَا بَعْدَ
 الْمَوْتِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ظُلْمَةِ الْقَبْرِ
 وَوَحْشَتِهِ.

اللَّهُمَّ أَظْلِنِي فِي ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا
 ظِلُّكَ، أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ، الَّذِي لَا
 تَضِيعُ وَدَائِعُهُ، دِينِي وَنَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي
 وَوُلْدِي.

اللَّهُمَّ يَا مَنْ بِرَحْمَتِهِ يَسْتَغِيثُ الْمُذْنِبُونَ، وَيَا
 مَنْ إِلَى ذِكْرِ إِحْسَانِهِ يَفْرَعُ الْمُضْطَرُّونَ، وَيَا مَنْ
 لَخِيفَتِهِ يَنْتَحِبُ الْخَاطِئُونَ، يَا أُنَيْسَ كُلِّ مُسْتَوْحِشٍ

غَرِيبٌ، وَيَا فَرَجَ كُلِّ مَكْرُوبٍ، كَنِيبٌ، وَيَا غَوْثَ
 كُلِّ مَخْذُولٍ فَرِيدٍ، وَيَا عَضُدَ كُلِّ مُحْتَاجٍ طَرِيدٍ،
 وَأَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالدُّعَاءِ فَقَالَ لَبَّيْكَ
 وَسَعْدَيْكَ، وَأَنَا الَّذِي أَوْقَرْتَ الْخَطِيَا ظَهْرَهُ، وَأَنَا
 الَّذِي أَفْنَتَ الذُّنُوبَ عُمْرَهُ، وَأَنَا الَّذِي بَجَهْلِهِ
 عَصَاكَ وَلَمْ تَكُنْ أَهْلًا مِنْهُ لِدَلِّكَ.

5-ci səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə ic'əl fil-qəlbi nurən, və fi
 səm'i nurən və fi lisani nurən və ən
 yəmini nurən, və min fəvqi nurən, vəc'əl
 fi nəfsi nurən və əzzim li nurən, Rəbbi
 işrəh li sədri, və yəssir li əmri, (innəs-
 səfa vəl-mərvə min şəairillah, fəmən
 həccəl-bəytə əv i'itəmərə fəla cunahə
 ələyhi ən yəttavvəfa bihima, və mən
 tətəvvəə xəyran fə innəllahə şakirun
 əlim). “Lahilahə-illəllah, vəhdəhu vəhdə-
 hu, əncəzə və'dəhu, və nəşərə əbdəhu, və

ğələbəl-əhzabə vəhdəhu, fə ləhul-mulku,
və ləhul-həmdü vəhdəhu vəhdəhu”.

Allahummə barik li fil-məvti, və
fima bə'dəl-məvt.

Allahummə inni əuzu bikə min zul-
mətil-qəbri və vəhşətihi.

Allahummə əzilni fi zilli ərşikə yəv-
mə la zillə illa zillukə, əstəvdiullahə

ər-rəhmanir-rəhim, əlləzi la təziu və
daiuhu, dini və nəfsi və əhli və mali və
vuldi.

Allahummə ya mən bi rəhmətihi
yəstəğisul-muznibun, və ya mən ilə zikri
ihsanihi yəfzəul-muztərrun, və ya mən
lixifətihi yəntəhibul-xatiun, ya ənisə kulli
mustəvhişin ğərib, və ya fərəhə kulli
məkrubin, kəibin, və ya ğəvsə kulli məx-
zulin fəridin, və ya əzudə kulli muhtacin
təridin, və ənə ya ilahi əbdukə əlləzi
əmərtəhu bid-duai fə qalə ləbbeykə və
sə'dəykə, və ənəl-ləzi əvqərət əl-xətaya
zəhrəhu, və ənəl-ləzi əfnətiz-zunubu

umurəhu, və ənəl-ləzi bicəhlihi əsakə və
ləm təkun əhlən minhu lizalikə.

دعاء الشوط السادس:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي تَقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا
نَقُولُ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ وَمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ
وَفِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ.

اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْنَا، وَبِفَضْلِكَ اسْتَغْنَيْنَا،
وَفِي كَنْفِكَ وَانْعَامِكَ وَعَطَائِكَ وَإِحْسَانِكَ أَصْبَحْنَا
وَأَمْسَيْنَا، أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا قَبْلَكَ شَيْءٌ وَالْآخِرُ فَلَا
بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَالظَّاهِرُ فَلَا شَيْءَ فَوْقَكَ، وَالْبَاطِنُ
فَلَا شَيْءَ دُونَكَ، نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَلَسِ أَوْ الْكَسَلِ
وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ الْغِنَى، وَنَسْأَلُكَ الْفَوْزَ
بِالْجَنَّةِ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاعْفُ وَتَكْرَّمْ،
وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ
اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ
اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ

أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ
 شَاكِرٌ عَلِيمٌ. "اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، يَا فَارِجَ الْهَمِّ،
 وَكَاشِفَ الْغَمِّ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 وَرَحِيمَهُمَا، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَفَرِّجْ
 هَمِّي، وَاكْشِفْ غَمِّي، يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ،
 يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ،
 اغْصِنِي وَطَهِّرْنِي، وَادْهَبْ بِبَلِيَّتِي.

6-c1 səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahummə ləkəl-həmdü kəlləzi
 təqulu və xəyrən mimma nəqulu.

Allahummə inni əs'əlukə rizakə vəl-
 cənnə, və əuzu bikə min səxətikə vən-
 narə və ma yuqribuni iləyha min qəvlin
 və fe'lin əv əməlin.

Allahummə binurikə ihtadəyna, və
 bifədlikə istəğnəyna və fī kənfikə və in'-
 amikə və ətaikə və ehsanikə əsbəhna və
 əmsəyna, əntəl-əvvəlu fəla qəbləkə şəy'-

un vəl-axiru fəla bə'dəkə şəy'in, vəz-zahiru fəla şəy'un fəvqəkə, vəl-batinu fəla şəyun dunəkə, nəuzu bikə minəl-fələsi əvil-kəsəli və əzabil-qəbri, və fitnətil-ğina, və nəş'əlukəl-fəvzə bil-cənnə, Rəbbi iğfir vərham, və'fu və təkərrəm, və təcavəz əmma tə'ləm ma la nə'ləm, innəkə əntəllahul-əəzzul-əkrəm, (innəs-səfa vəl-mərvə min şəairillah, fəmən həccəl-bəytə əv i'itəmərə fəla cunahə ələyhi ən yəttavvəfa bihima, və mən tətəvvəə xəyran fə innəllahə şakirun əliim). Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, ya faricəl-həmm, və kaşifəl-ğəmmi, ya Rəhmanəd-dunya vəl-axirə və rəhiməhuma, səlli əla muhəmmədin və ali muhəmməd, və fərric həmmi, vəkşif gəmmi, ya vahidu ya əhədu ya səmədu, ya mən ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd, i'isimni və təhhirni, vəzhəb bibəliyətə.

دعاء الشوط السابع:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ!
اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ كَثِيرًا.

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ الْإِيمَانَ، زَيِّنْهُ فِي قَلْبِي،
وَكْرِهْهُ إِلَيَّ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ، وَاجْعَلْنِي
مِنَ الرَّاشِدِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاعْفُ
وَتَكْرَمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ،
إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ.

اللَّهُمَّ اخْتِمِ بِالْخَيْرَاتِ أَجَالَنا، وَحَقِّقْ بِفَضْلِكَ
أَمَالَنا، وَسَهِّلْ لِبُلُوغِ رِضَاكَ سُبُلَنَا، وَحَسِّنْ فِي
جَمِيعِ الْأَحْوَالِ أَعْمَالَنا، يَا مُنْقِذَ الْغَرَقَى، يَا
مُنْجِيَ الْهَلَكَى، يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى، يَا مُنْتَهَى
كُلِّ شَكْوَى، يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ، يَا دَائِمَ
الْمَعْرُوفِ، يَا مَنْ لَا غِنَى بِشَيْءٍ عَنْهُ، وَلَا بُدَّ
لِكُلِّ شَيْءٍ مِنْهُ، يَا مَنْ رَزَقَ كُلَّ شَيْءٍ عَلَيْهِ،
وَمَصِيرُ كُلِّ شَيْءٍ إِلَيْهِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي عَائِدٌ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُعْطِيتُنَا،
وَمِنْ شَرِّ مَا مَنَعْتُنَا.

اللَّهُمَّ تَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ، وَالْحَقُّنَا بِالصَّالِحِينَ
غَيْرِ خَزَايَا وَلَا مَفْتُونِينَ، رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ،
رَبِّ أَتَمِّمْ بِالْخَيْرِ، (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ
شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ
شَاكِرٌ عَلِيمٌ). "بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ
أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَجَلُّ الْأَكْرَمُ، وَاهْدِنِي لِلَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ.

7-ci səyin duası:

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

Allahu Əkbər. Allahu Əkbər. Allahu
Əkbəru Kəbira, vəl-həmdulillahi kəsira.

Allahummə həbbib iləyyəl-iman,
zəyyinhu fil-qəlbi, və kərrih iləyyə əl-
kufərə vəl-fusuqə vəl-isyan, vəc'əlni min-

ər-raşidin, rəbbi iğfir vərhem, və'fu və tə-
kərrəm, və təcavəz əmma tə'ləm, innəkə
tə'ləm ma la nə'ləm, innəkə əntəllahul-
əəzzul-əkrəm,

Allahumməx-tim bilxəyrati ə'cələna,
və həqqiq bifəḍlikə amələna, və səhhil li-
buluği rizakə subuləna, və həssin fi
cəmiil-əhvəli əə'maləna, ya munqizəl-
ğərəqi, ya munciyəl-hələki, ya şahidə
kulli nəcva, ya muntəha kulli şəkva, ya
qədiməl-ehsan, ya daiməl-mə'ruf, ya mən
la ğina bişey'in ənhu, və labuddə likulli
şey'in minhu, ya mən rizqu kulli şey'in
ələyhi, və məsiru kulli şey'in iləyhi.

Allahummə inni aizun bikə min şərri
ma a'təytəna, və min şərri ma mənə'təna.
Allahummə təvəffəna musliminə, və
əlhiqna bis-salihinə ğəyrə xəzaya və la
məftunin, Rəbbi yəssir və la tuəssir. Rəb-
bi ətmim bil-xəyr. (İnnəs-səfa vəl-mərvə-
tə min şəairillah, fəmən həccəl-bəytə əv

ii'təmərə fə la cunahə ələyhi ən yəttəv-
vəfə bihima və mən tətəvvəa xəyrən fə
innəllahə şakirun əlim). Bismillahi və
billahi vəllahu əkbər və səlləllahu əla
muhəmmədin və əhli beytihi.

Allahummə iğfir vərhəm və təcavəz
əmma tələm innəkə əntəl-əəzzul-əcəl-
lul-əkrəm, vəhdini lilləti hiyə əhsən.

Bəşinci vacib əməl:

TƏQSİR ETMƏK

Səy əməlini bitirdikdən sonra Mərvə
dağında saçından və yaxud əl dırnaq-
lardan qısaltmaq lazımdır ki, bu da təqsir
adlanır.

Təqsir üçün belə niyyət edilməlidir:

**“Ümreyi-müfrədə üçün təqsir
edirəm, qürbətən iləllah”.**

Təqsir etdikdən sonra ehramın
vacibatı bitir, yəni ehram halında olan
qadağalar götürülür. Təkcə qadın və ya

kişinin öz məhrəmi ilə yaxınlıq etməsi öz hökmündə durur. Bu hökm də nisa təvafından sonra qüvvədən düşür.

Qeyd: Əhli-Summədə isə nisa təvafı ümrənin vacibatından olmadığı üçün təqsir etdikdən sonra ehramın bütün vacibəti bitir.

Altıncı vacib əməl:

NİSA TƏVAFI

Nisa təvafını Məkkə şəhərindən çıxana qədər gecikdirmək olar.

Nisa təvafı da Ümrə təvafı kimidir, 7 (yeddi) dəfə Kəbə evinin ətrafına dolanırsan.

Nisa təvafının niyyəti belə edilməlidir:

“Ümreyi-müfrədə üçün Kəbə evinin ətrafına Nisa təvafını edirəm, qürbətən iləllah”.

Yeddinci vacib əməl:

NİSA TƏVAFININ NAMAZI

Ümreyi-müfrədə üçün İbrahim məqamının arxasında (dərhal sonra) qılınan iki rəkət namaz Nisa təvafının namazı adlanır.

Nisa təvafının namazı eyni ilə Ümrə təvafının namazı kimidir. Təkcə niyyət fərqli edilir.

Nisa təvafı namazının niyyəti belə edilməlidir:

“İki rəkət Nisa təvafının namazını qılıram, qürbətən iləllah”.

VİDA TƏVAFI

Yaxşı olar ki, Ümrə ziyarətini bitirib, Məkkədən çıxmamış Vida təvafı da yerinə yetirilsin.

Qeyd: Bu höküm Əhli-Sunnədə isə vacibdir.

Vida təvafı da nisa təvafı və namazı kimidir, sadəcə niyyəti fərqlidir.

Vida təvafının niyyəti belə edilməlidir:

“Vida təvafını edirəm, qurbətən iləllah”.

Namazının niyyəti isə belədir:

“Vida təvafının namazını qılıram, qurbətən iləllah”.

II HİSSƏ

MƏKKƏ ŞƏHƏRİNDƏ OLAN BƏZİ MÜQƏDDƏS MƏKANLAR

- Həzrət Muhəmməd peyğəmbərin (s) doğulduğu ev

Bu ev Kəbədə Səfa və Mərvə tərəfdən çıxdıqdan sonra bir neçə yüz metr aralıda yerləşir. Hazırda həmin ev kitabxana kimi fəaliyyət göstərir.

- Nur dağı və Nur dağındakı “Hira” mağarası

Nur dağı, Rəsulullahın (s) günlərlə ibadət etdiyi və ilk dəfə Qurani-Kərimin mübarək “Ələq” surəsinin ilk ayələri nazil olan “Hira” mağarasının yerləşdiyi dağdır.

- Suur dağındakı “Səvr” mağarası

Bu dağda yerləşən “Səvr” mağarası Həzrət Peyğəmbərin (s) qaynatası Əbu-Bəkr ilə birlikdə Allahın əmri ilə gizlən-

diyi yerdir. Belə ki, Rəsulullah (s) Allah-Təalanın hökmünə əsasən, Məkkədən Mədinəyə hicrət etdiyi zaman müşriklərdən amanda qalmaq üçün bu yerdə üç gün gizli qalmışdır.

- “Cin” məscidi

Bu məscid olan yerdə “Cin” surəsinin ilk ayələri nazil olmuşdur. O zaman Həzrət Peyğəmbər (s) həmin yerdə müsəlmanlara moizə edərkən cin tayfalarından da gəlib moizəyə qulaq asıb dinləyərmişlər. Bu xəbəri Allah-Təala Qurani-Kərimin “Cin” surəsində xüsusi qeyd etmişdir.

- Cənnətul-muəllə məqbərəsi

Bu mübarək məqbərədə Rəsullullah (s) həmişə maddi və mənəvi dayaq olan, müsəlmanların aclıq dövründə sərvətini onlara xərcləyən, Xanımlar Xanımı Həzrət Xədicənin (s.ə) və Peyğəmbərin (s) əmisi, Həzrət Əlinin (ə) atası Əbutalibin qəbri yerləşir.

- Ərəfat, Müzdəlifə və Mina

Bu müqəddəs yerlər Həcc ziyarətini yerinə yetirmək üçün Allah-Təala tərəfindən bəndələrinə vacib buyurulan yerlərdir.

- Rəhmət dağı

Bu dağ Ərəfat çölündə yerləşir. Bu dağda Allah-Təala ilk insan Həzrət Adəmi (ə) bağışlamış və onu Həvvə nə-nəmisizlə rastlaşdırmışdır. Həmçinin, Həcc ziyarəti zamanı Ərəfə günü Rəsulullah (s) bu dağın üzərində dayanaraq müsəlmanlara xütbə oxumuş və dualar etmişdir.

KƏBƏ EVİNDƏ OLAN MÜQƏDDƏS YERLƏR

Kəbə evinin ətrafında bir neçə müqəddəs məkanda namaz qılıb, dua etmək müstəhəbb əməllərdəndir. Həmin yer və məqamlar xülasə olaraq aşağıdakılardan ibarətdir.

- Kəbə evinin küncünə bərkidilmiş “Qara daş”;
- Kəbə evinin qapısı;
- İbrahim peyğəmbərin (ə) məqamı (qızıl rəngli günbəzin içində o Həzrətin (ə) ayaq izləri olan daş);
- İsmayıl peyğəmbərin (ə) hücrəsi (aypara şəkilli ağ sürahili və Kəbə evinin damında yığılan yağış sularının axdığı yer);

- Rüknu-yəmanı, Yəmən sütunu.

Həmçinin, bu yer, Həzrət Əli (ə) dünyaya gəldiyi zaman anası Fatimə binti Əsəd (Əsədin qızı Fatimə) Kəbəyə daxil olduğu yer də adlanır. Belə ki, o Həzrətin (ə) anası doğuş ağrısından Kəbə evinin bu küncünə söykənərək Uca Rəbbindən kömək diləmişdir. Allah-Təala onun duasını qəbul etmiş, İlahi qüdrətin sayəsində həmin yer yarılmış, Fatimə binti Əsəd Kəbə evinin içərisinə daxil olmuş və Həzrət Əlini (ə) orada dünyaya gətirmişdir.

MƏDİNƏ ŞƏHƏRİNDƏ OLAN ZİYARƏTGAHLAR

- Peyğəmbər (s) məscidi və məzarı

Həzrət Muhəmməd Peyğəmbərin (s) məscidində onun qəbri-şərifı ilə minbəri arasında olan yer Cənnət bağı adlanır. Cənnət bağına daxil olub, dua edərək namaz qılmaq müstəhəbdir. Eyni zamanda, gündəlik vacib namazları O Həzrətin (s) mübarək məscidində qılmaq yüz min namazın savabına bərabər hesab olunur.

Həzrət Peyğəmbərin (s)

ziyarətnaməsi

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ
الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ
وَالْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ
الْأَنْمَةِ الطَّيِّبِينَ.

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَسُوْلَ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ
 يَا خَلِيْلَ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَبِیَّ اللهِ اَلسَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا صَفِیَّ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَحْمَةَ اللهِ
 اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَيْرَةَ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا
 حَبِیْبَ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَجِیْبَ اللهِ اَلسَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِیِّیْنَ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا سَيِّدَ
 الْمُرْسَلِیْنَ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا قَائِمًا بِالْقِسْطِ اَلسَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا فَاتِحَ الْخَیْرِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَعْدِنِ
 الْوَحْیِ وَ التَّنْزِیْلِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مُبَلِّغًا عَنِ اللهِ
 اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا السَّرَاجُ الْمُنِیْرُ اَلسَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا مُبَشِّرُ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَذِیْرُ اَلسَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا مُنْذِرُ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نُوْرَ اللهِ الَّذِی
 یُسْتَضَاءُ بِهٖ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ وَ عَلٰی اَهْلِ بَیْتِکَ
 الطَّیِّبِیْنَ الطَّاهِرِیْنَ الْهَادِیْنَ الْمَهْدِیِّیْنَ.

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ وَ عَلٰی جَدِّكَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ
 عَلٰی اَبِیْكَ عَبْدِ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلٰی اُمِّكَ اَمْنَةَ بِنْتِ
 وَهَبِ اَلسَّلَامُ عَلٰی عَمِّكَ حَمْزَةَ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ
 اَلسَّلَامُ عَلٰی عَمِّكَ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ

أَسْلَامٌ عَلَى عَمِّكَ وَ كُفَيْلِكَ أَيْطَالِبِ أَسْلَامٌ
 عَلَى ابْنِ عَمِّكَ جَعْفَرِ الطَّيَّارِ فِي جَنَانِ الْخُلْدِ.
 أَسْلَامٌ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ أَسْلَامٌ عَلَيْكَ يَا
 أَحْمَدُ أَسْلَامٌ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى الْأَوَّلِينَ وَ
 الْآخِرِينَ وَ السَّابِقِ إِلَى طَاعَةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ
 الْمُهَيِّمِينَ عَلَى رُسُلِهِ وَ الْخَاتَمَ لَأَنْبِيَآئِهِ وَ الشَّاهِدَ
 عَلَى خَلْقِهِ وَ الشَّفِيعَ إِلَيْهِ وَ الْمَكِينَ لَدَيْهِ
 وَ الْمَطَاعَ فِي مَلَكُوتِهِ الْأَحْمَدَ مِنَ الْأَوْصَافِ
 الْمُحَمَّدَ لِسَائِرِ الْأَشْرَافِ الْكَرِيمِ عِنْدَ الرَّبِّ وَ
 الْمُكَلَّمَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُبِ الْفَائِزَ بِالسَّبَاقِ وَ
 الْفَائِتَ عَنِ اللَّحَاقِ تَسْلِيمَ عَارِفٍ بِحَقِّكَ،
 مُعْتَرِفٍ بِالتَّقْصِيرِ فِي قِيَامِهِ بِوَاجِبِكَ غَيْرِ مُنْكَرٍ
 مَا أَنْتَهِى إِلَيْهِ مِنْ فَضْلِكَ مُوقِنٍ بِالْمَزِيدَاتِ مِنْ
 رَبِّكَ مُؤْمِنٍ بِالْكِتَابِ الْمُنَزَّلِ عَلَيْكَ مُحَلِّلٍ
 حَلَالِكَ مُحَرِّمٍ حَرَامِكَ.

أَشْهَدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَعَ كُلِّ شَاهِدٍ وَ
 اتَّحَمَّلُهَا عَنْ كُلِّ جَا حِدٍ أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ رِسَالَاتِ
 رَبِّكَ وَ نَصَحْتَ لِأُمَّتِكَ وَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ
 رَبِّكَ وَ صَدَعْتَ بِأَمْرِهِ وَ اخْتَمَلْتَ الْأَذَى فِي

جَنَّبَهُ وَ دَعَوَتْ إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ الْجَمِيلَةِ وَ أَدَّتِ الْحَقَّ الَّذِي كَانَ عَلَيْكَ
وَ أَنْكَ قَدْ رَوِّفْتَ بِالْمُؤْمِنِينَ وَ غَلُظْتَ عَلَى
الْكَافِرِينَ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّى آتَيْكَ
الْيَقِينَ فَبَلَغَ اللَّهُ بِكَ أَشْرَفَ مَحَلِّ الْمُكْرَمِينَ وَ
أَعْلَى مَنَازِلِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَرْفَعَ دَرَجَاتِ الْمُرْسَلِينَ
حَيْثُ لَا يُلْحَقُكَ لَاحِقٌ وَ لَا يَفُوقُكَ فَائِقٌ وَ لَا
يَسْبِقُكَ سَابِقٌ وَ لَا يَطْمَعُ فِي إِدْرَاكِكَ طَامِعٌ.
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَنْقَذَنَا بِكَ مِنَ الْهَلَكَةِ
وَهَدَانَا بِكَ مِنَ الضَّلَالَةِ وَ نَوَّرَنَا بِكَ مِنَ
الظُّلْمَةِ فَجَزَاكَ اللَّهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ مَبْعُوثٍ
أَفْضَلَ مَا جَازَى نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ وَ رَسُولاً عَمَّنْ
أُرْسِلَ إِلَيْهِ بِأَبَى أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ زُرْتُكَ
عَارِفاً بِحَقِّكَ مُقِرّاً بِفَضْلِكَ مُسْتَبْصِراً بِضَلَالَةِ
مَنْ خَالَفَكَ وَ خَالَفَ أَهْلَ بَيْتِكَ عَارِفاً بِالْهُدَى
الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ بِأَبَى أَنْتَ وَ أُمِّي وَ نَفْسِي وَ
أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي أَنَا أَصَلَّى عَلَيْكَ كَمَا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَ صَلَّى عَلَيْكَ مَلَائِكَتُهُ وَ
أَنْبِيَآؤُهُ وَ رُسُلُهُ صَلَوةً مُتَتَابِعَةً وَافِرَةً مُتَوَاصِلَةً

لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَ لَا أَمَدَ وَ لَا أَجَلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ
وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ كَمَا أَنْتُمْ
أَهْلُهُ.

Həzrət Peyğəmbərin (s) ziyarətnaməsi

Əşhədu ən lailahə iləllah vəhdəhu la
şərikələh və əşhədu ənnə muhəmmədən
əbduhu və rəsuluhu və ənnəhu seyyidul-
əvvəlin vəl-axərin və ənnəhu seyyidul-ən-
biyai vəl-Mursəlin. Allahummə səlli ələy-
hi və əla əhlibeytihi-əimmətihi-tayyibin.

Əssəlamu ələykə ya Rəsuləllah.
Əssəlamu ələykə ya xəliləllah. Əssəlamu
ələykə ya nəbiyyəllah. Əssəlamu ələykə
ya səfiyyəllah. Əssəlamu ələykə ya Rəh-
mətəllah. Əssəlamu ələykə ya xiyərətəl-
lah. Əssəlamu ələykə ya həbibəllah. Əs-
səlamu ələykə ya nəcibəllah. Əssəlamu
ələykə ya xatəmən-nəbiyyin. Əssəlamu
ələykə ya seyyidəl-mursəlin. Əssəlamu
ələykə ya qaimə bil-qisti. Əssəlamu

ələykə ya fatihəl-xəyri. Əssəlamu ələykə
ya mə'dinəl-vəhyi vət-tənzil. Əssəlamu
ələykə ya mubəlliğə ənillahi. Əssəlamu
ələykə ya əyyuhəs-siracul-munir. Əs-
səlamu ələykə ya mubəşşiru. Əssəlamu
ələykə ya nəziru. Əssəlamu ələykə ya
munziru. Əssəlamu ələykə ya nurəllahi
əlləzi yustəzau bihi.

Əssəlamu ələykə və əla əhlibeytikət-
təyyibinət-tahirin əl-Hadinəl-məhdiyyin.
Əssəlamu ələykə və əla cəddikə əbdil-
muttəlib, və əla əbikə əbdilləh Əssəlamu
əla ummikə Aminətə binti vəhəb. Əs-
səlamu əla əmmikə Həməzətə seyyiduş-
şuhədə. Əssəlamu əla əmmikəl-Əbbas ibni
əbdul-Muttəlib. Əssəlamu əla əmmikə və
kəfilikə əbi Talib. Əssəlamu əla ibni
əmmikə Cə'fərit-təyyar Fil-cinanil-xuldi.

Əssəlamu ələykə ya Muhəmmədu.
Əssəlamu ələykə ya Əhmədu (s). Əs-
səlamu ələykə ya Huccətəllahi ələl-əv-

vəlinə vəl-axərin vəs-sabiqin ilə taəti
Rəbbil-ələmin vəl-muhəymin əla Rusulihi
və xatəməl-ənbiyaihi vəş-şahidə əla xəlqi-
hi vəş-şəfiə iləyhi vəl-məkinə lədəyhi vəl-
mutaə fi mələkutihil-əhmədə minəl-
əvsafil-muhəmmədə lisairil-əşrafi-kərimə
indər-rəbbi və mukəllimə min vərail-
hucubil-faizə bis-sibaqi vəl-faitə ənil-
lihaqi təslimə arifin bihəqqikə mu'tərifin
bit-təqsiri fi qiyamihi bivacibikə ğəyri
munkirin ma intəha iləyhi min fəzlikə
muqinin bil-məzidati min rəbbikə mu'-
minin bil-kitabil-munzəli ələykə muhəl-
ləlin həlalikə muhərrəmin həramikə.

Əşhədu ya Rəsuləllah məə kulli
şahidin ətəhəmmələha ən kulli cahidin
ənnəkə qəd bələğtə risalati Rəbbikə və
nəsəhtə liummətikə və cahədtə fi səbili
Rəbbikə və sədə'tə biəmrihi vəh'təməltəl-
əza fi cənbihi və dəəvtə ilə səbilihi bil-
hikməti vəl-məv'izəti əl-həsənəti əl-

cəmiləh, əddəytə əl-həqq əlləzi kanə əbədtəllah muxlisən həttə a'tikəl-yəqinu fə bələğəllahu bikə əşrəfə məhəlli əl-mukərrəmin və ə'əla mənazilil-muqərrəbin vər'fə dərəcətil-mursəlin həysu la yəlhəqukə lahiqun və la yəfuqəkə fəiqun və la yəsbiqəkə sabiqun və la yətməu fi idrakikə tamiun.

Əl-həmdulillahilləzi istənqəzna bikə min hələkəti və hədəəna bikə minəz-zələləti və nəvvirna bikə minəz-zələməti fə cəzakəllah ya Rəsuləllah min məb'usin əfzələ ma cəza nəbiyyən ən ummətihi və Rəsulən əmmən ərsələ bifəzlikə mustəbsirən bizələləti mən xələfəkə və xələfə əhlə bəytikə arifən bil-huda əlləzi əntə ələyhi bi əbi əntə və ummi və nəfsi və əhli və mali və vuldi ənə usəlli ələykə kəma səlləllahu ələykə və səlla ələykə mələikətəhu və ənbiyauhu və Rusuluhu səlatən mutətabiətən vafirətən mutəvasilə-

tən la inqitaə ləha və la əmədə və la əcələ
səlləllahu ələykə və əla əhli beytikət-
təyyibinət-tahirinə kəma əntə əhləhu.

- Bəqi qəbiristanlığı

Bu qəbiristanlıq Məscidun-Nəbinin (Peyğəmbər (s) məscidinin) sol tərəfində yerləşir. Burada məsum İmamların (ə) dördü - İmam Həsən (ə), İmam Əli Zeynəlabidin (ə), İmam Muhəmməd Baqir (ə), İmam Cəfərus-Sadiq (ə) dəfn olunub. Həmçinin, bu qəbiristanlıqda Xanım Fatimeyi-Zəhranın (s.ə) da dəfn olunması rəvayət olunur.

Baqi qəbristanlığında Peyğəmbərin əmisi Abbas, bibiləri, Rəsulullahın qızları və həyat yoldaşları, Aişə xanım Um-musələməvə digər xanıları dəfn olunub. Eyni zamanda Uhud şəşəhidlərinin qəbirləri də bu məkandadır. Bu məqbərəni ziyarət edib dualar oxumaq müstəhəbdir.

- “Mübahələ” məscidi (“İcabə” də deyilir, duaların qəbul olunduğu yer

deməkdir). Bu məscid Peyğəmbər (s) məscidinin yaxınlığında, Məlik Feysəl küçəsinin sağ tərəfində yerləşir. İslam tarixindən bildiyiniz kimi, Həzrət Peyğəmbərlə (s) Nəcran məsihiləri arasında kimin haqq və kimin batil olması barədə mübahisə yaranmışdır. Buna görə də, O Həzrət (s) bu məscid olan yerdə öz Əhli-beyti (ə) ilə birgə Allahdan batil əhlinə qarşı etməyə getmişdir. Nəcran məsihiləri bu vəziyyəti gördükdə və batil olduqlarını anladıqda öz fikirlərindən dönmüş, Rəsulullahın (s) peyğəmbəriliyinə inanmışlar.

- **“Quba” məscidi**

Bu məscid İslamda Həzrət Peyğəmbərin (s) şəxsən özünün tikdiyi məsciddir. Rəsulullah (s) Quba məscidi barəsində belə buyurmuşdur:

“Bu məsciddə iki rəkət namaz qılmaq bir Ümrə ziyarətinin savabına bərabərdir”.

- Uhud şəhidlərinin dəfn olunduğu Uhud dağının ətəyi

Bu yerdə İslam şəhidlərinin ağası, Həzrət Peyğəmbərin (s) əmisi, ən böyük şəhid, seyyiduş-şuhəda Həzrət Həmzə (ə) dəfn olunub.

- “İkiqibləli” (“Zu-qiblətəyn”) məscidi

Bu məsciddə Həzrət Peyğəmbər (s) Allah-Təalanın əmri ilə qibləni Beytul-müqəddəsdən Kəbə evinə tərəf dəyişdirmişdir.

- “Yeddi məscid” - “Xəndək” müharibəsi olan yer

Bu müharibə tarixdə Həzrət Əlinin (ə) ərəbin güclü cəngavəri Əmr ibn Əbdu-vid üzərində qələbə qazanması hadisəsi ilə məşhur olmuşdur. İndi isə həmin yerdə “Yeddi məscid” kompleksi inşa olunmaqdadır.

SURƏLƏR

Fatihə

Bismillahir-rəhmanir-rəhim!

Əlhəmdü lilləhi Rəbbil-ələmin. Ər-Rahmanir-Rahim. Məlikü yəvmid-din. İyyakə nə`budu və iyyakə nəstəin. İhdinəs-siratəl-mustəqim. Siratəl-ləzinə ən-əmtə ələyhim, ğəyril-məğzubi ələyhim vələz-zallin.

İxlas

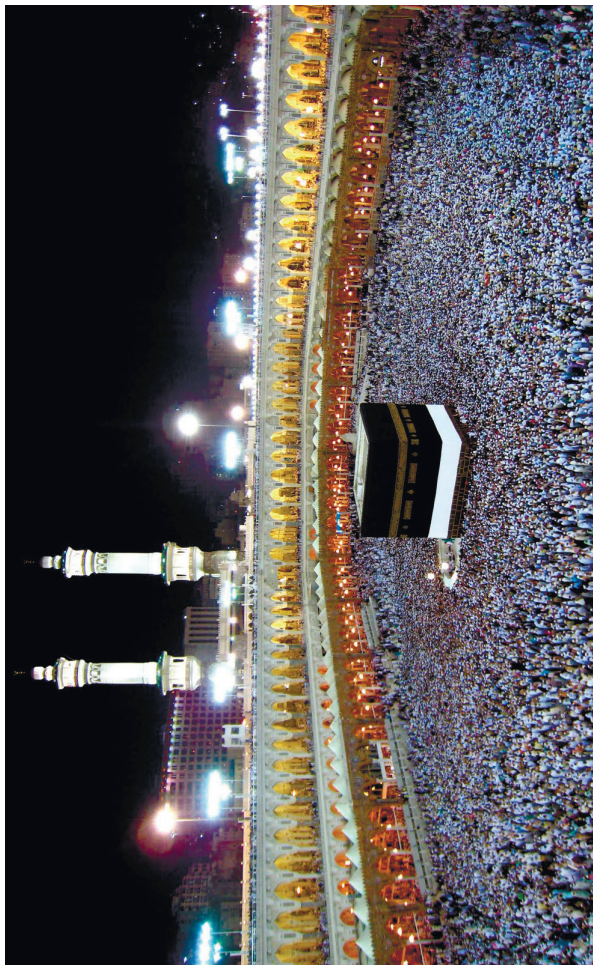
Bismillahir-rəhmanir-rəhim!

Qul huva-llaahu əhəd. Əllaahus-saməd. Ləm yəlid və ləm yuuləd. Va ləm yəkun-ləhuu kufuvan əhəd.

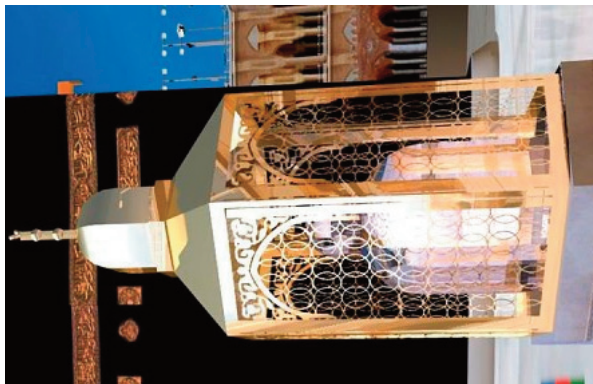
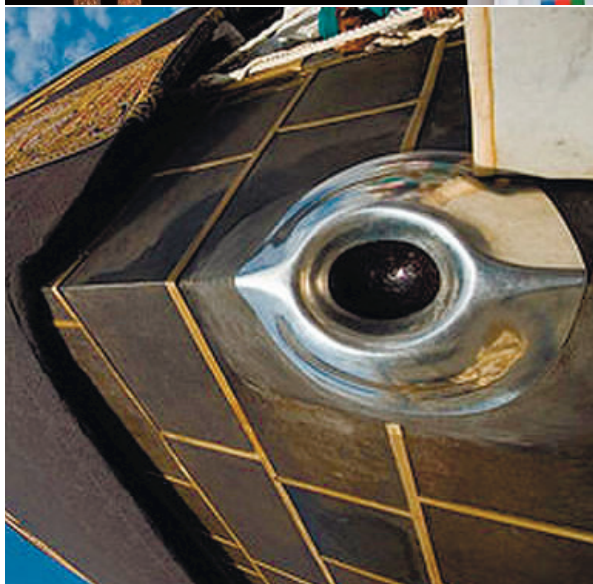
Kafirun

Bismillahir-rəhmanir-rəhim!

Qul ya əyyuhəl-kafirun. La ə`budu ma tə`budun, və la əntum abidunə ma ə`bud, və la ənə abidun ma əbədtum, və la əntum abidunə ma ə`bud. Ləkum dinukum vəliyə din.

Мәккә шәһәрində Мәсцидүл-һәрәм və мүүқәддәс Кәбә еви

Kəbə evində Qara daş və İbrahim (ə) məqamı

Кәбә евиндә Рүкнү-йәмәни вә Хичри-İsmail (ә)

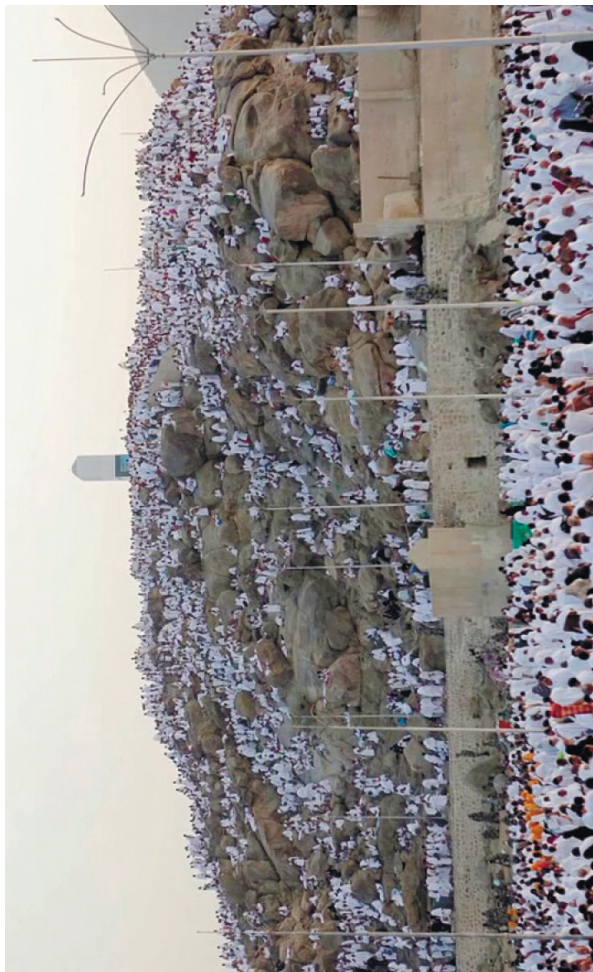
Məkkə şəhərində Həzrət Mühəmməd(s) doğulduğu yerdə tikilən kitabxana

Məkkə şəhərində Nur dağı

Məkkə şəhərində Səvr mağarası

Mekke şəhərində Ərəfat və Rəhmət dağı

Mədinə şəhərində Muhəmməd peyğəmbərin (s) məscidi (“Məscidun-nəbi”) və məqbərəsi

Mədinə şəhərində Muhəmməd peyğəmbərin (s) qəbri ilə
minbəri arasındakı cənnət bağı

Mədinə şəhərində Bəqi qəbiristanlığı

Мәдинә şəhərində “Quba” məscidi

Mədinə şəhərində “İkiqibləli” (“Zu-qibləteyn”) məscid

Mədinə şəhərində İslam tarixində “Xəndək” müharibəsi olan yer və sonradan orada tikilən “Yeddi məscid” kompleksi

Mədinə şəhərində Uhud şəhidləri, xüsusilə Həzrət Peyğəmbərin (s) əmisi, şəhidlər ağası Həzrət Həmzənin (ə) qəbri

Mədinə şəhərində Mubahələ məscidi

ÜMRƏ ZƏVVARININ KİTABÇASI

**Bu kitabın çap olunmasında
maddi və mənəvi dəstək olanları
dualarınızda unutmayın.**

Çapa imzalanmışdır: 05.03.2018

Formatı 70x100 1/32

Həcmi: 2,25 ç.v.

Sayı: 500

Sifariş: 172

«Papyrus Nəşriyyat-Poliqrafiya»
MMC-nin mətbəəsində çap olunmuşdur.

Ünvan: Bakı ş. Mətbuat prospekti 24.